

UTMANINGEN

Vi antar utmaningen!

SÖDRA BERGET SUNDSVALL 26 AUGUSTI, 2009

Vem ska göra jobbet när norra Sverige tappar nästan 100 000 personer i arbetsför ålder? Hur ska vi bli mer attraktiva för både företag och länsbor? På konferensen var 200 beslutsfattare överens om att norra Sverige behöver öka sin konkurrenskraft både i Sverige och globalt. Nu är det dags att sätta spaden i jorden – Alla har ett jobb att göra!

MIA WESTER, SVENSKT NÄRINGSLIV SUNDSVALL

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISE

**Norrlands
förbundet**

Marie-Louise Dangardt, kommunalråd (s) i Hofors, Gävleborg:

– Hofors kommun har de senaste åren minskat mindre än vad vi tidigare gjort. In- och utflyttningen är ungefär lika stor men vårt problem är att vi har en hög medelålder vilket gör att det dör fler än det föds. En liten kommuns problem är också att våra ungdomar numera måste vara skrivna på den ort de går högskola, säger hon om situationen för kommunen. Vi försöker ändå att arbeta aktivt med att locka invånare till Hofors kommun, genom att nå ut och berätta bland annat vilka fritidsanläggningar vi har, hur centralt vi faktiskt ligger och har nära till allt. De som flyttar hit tycker ändå att vi är dåliga på att marknadsföra oss. De tycker bland annat att det är unikt med egen simhall, ishall, konstgräsplan, slalombacke och allt annat kommunen erbjuder.

Bodil Ceballos, (mp) riksdagsledamot:

– Vi tror att vi vet mycket om den kommande utvecklingen, men ungdomar tänker annorlunda och därför ska vi inte vara så säkra. CUF:s ordförande säger att ungdomar vill flytta iväg långt, men det tror jag inte på. De kanske flyttar, men oftast är det inom regionen. Gävle har fått flera järnvägssatsningar på senare tid, vilket gett effekt på de områden som den här dagen handlat om.

Birgittha Bjerkén, företagare och fritidspolitiker (m), Gävle:

– Många företag kan inte växa fast de vill, på grund av brist på kompetent arbetskraft. Så var fallet i ett tidigare företag jag själv drev. Det visar hur viktigt det är att de anordnas rätt utbildningar i regionerna. Det jag enklast kan göra själv för att skapa bättre förutsättningar är att ta emot lärlingar.

Lars-Göran Brandt, integrationsdirektör på Länsstyrelsen i Västerbotten:

– Den här dagen lyfter fram det som är angeläget, exempelvis hur den demografiska utvecklingen i högre grad än vi i allmänhet tror, styr den ekonomiska utvecklingen. Vi fick uppleva en glansfull period efter andra världskriget, men nu får vi se baksidan i stället. Viktigt blir att bygga broar mot utlandet för att kunna klara kompetensförsörjningen.

Lennart Gustavsson, företagare och ordförande (v) i Norrstyrelsens arbetsgrupp Näringsliv och innovationer:

– Det är klart jag är orolig, jag ser vad som håller på att hända om jag åker bil genom länet. Men vi måste ta bort synen på oss som en fattig kusin från landet. Vi är en rik del av världen och sitter på tillgångar av skilda slag som är efterfrågade. Modellen Triple Helix tror jag är rätt väg att gå för att skapa bättre förutsättningar.

Barbro Skoglund, företagare och konsult inom generations- och kompetensväxling:

– Det har inte alls talats om ett viktigt problemområde. Vi behöver förlänga arbetslivet för många, om vi ska klara framtidens behov. Det är bara att se på kurvor över den demografiska utvecklingen så inser vi det.

Migrationsminister Tobias Billström.

Billström öppnar för arbetskraftsinvandring

Migrationsminister Tobias Billström kom till seminariet direkt från ett arbetsplatsbesök på Sundsvallsföretaget Know IT, konsulter inom it-sektorn.

– Globaliseringens effekter var tydliga även för det företaget, liksom det varit på andra platser i Norrland där jag gjort besök. De som är mest attraktiva kan helt enkelt locka till sig arbetskraft, menar Billström.

Han vill fortsätta arbeta för att vägen till ett företag i norrländsk glesbygd ska bli så rak och snabb som möjligt, för en person som kommer till Sverige som arbetskraftsinvandrare.

Duell i debatt

Blir det verkligen så, som prognosen säger, att vi blir så många färre i framtiden i norr?

– Jag tror inte på det där, det kommer också att ske positiva saker som gör att prognosen slår fel. Till exempel kommer öppnandet av Botniabanan och Norrbotniabanan att förbättra kommunikationerna avsevärt. Längre fram kommer vi att ha en fast förbindelse med Wasa i Finland. Prognosen är helt enkelt bara en linjär framställning, säger Erik Bergkvist, ordförande i region Västerbotten.

– Prognosen är baserad på den utveckling som varit de senaste tio åren, tar hänsyn till utveckling i olika åldersgrupper när det gäller födelse, dödstal, in- och utflyttning. Och Norrland har betydligt sämre tal än riket i övrigt, säger Karin Ekenger från Svenskt Näringsliv.

Erik Bergkvist, ordförande i region Västerbotten.

Karin Ekenger från Svenskt Näringsliv.

Grupparbete x 2

Två gånger under dagen tog deltagarna på sig tanke-mössorna och satte sig i grupper för att diskutera:

1. Vad behöver göras för att fler människor ska flytta till din kommun?

Bland sex alternativ så ansåg en klar majoritet att satsningar på att stimulera det lokala näringslivet för att skapa fler jobb, är det viktigaste.

2. Vilket är ditt recept för att kommunen ska bli mer attraktiv för befintliga och nya företag?

Bland tio alternativ ansåg deltagarna att det allra viktigaste är att satsa på att skapa mer positiva attityder till företag från politiker, tjänstemän och allmänhet. Att aktivt medverka till konkret samverkan mellan skola/universitet och lokalt näringsliv fick också många röster.

Ewa Beck, ordförande i Norrlandsförbundet, Karin Ekenger, Svenskt Näringsliv, Lisbeth Godin Jonsson, Svenskt Näringsliv.

Globalt perspektiv

Vinnovas analytiker Jan Edling har fem recept på möjliga vägar ur en kris för Norrland, men råden har sina rötter i en annan del av världen.

Jan Edling, Vinnova.

Kinas stora befolkning får det allt bättre och den kinesiska industrin tillverkar allt fler produkter med avancerad teknik för en hemmamarknad, och snart också exportmarknad. Sverige har enligt Jan Edling en stor möjlighet att vara med och exportera till tillväxtmarknader som Kina och Indien.

– Titta var det växer och tänk att det är där som vi har vår marknad. Tyvärr tappar Sverige exportmarknadsandelar och har i dag lägre än exempelvis Finland och EU i snitt.

Ökad satsning på innovationer, starka regioner och kluster är några av budskapen från Jan Edling som tydligt bejakar globaliseringen. Han må vara pessimist när han ”inte tror att hela Sverige kan leva”, men ser sig mer som realist.

Lotta Gröning, Expressen.

Ta inte allt för givet ...

Debattören Lotta Gröning, Expressen, varnar för att vi ska ta allt för givet när det gäller den närmsta framtiden.

– Samhället förändrar sig så snabbt att läget för de här frågorna kan vara helt annat om tre eller fyra år.

Hon tror mycket på den lokala initiativförmågan och att allt prat om hur små orter hamnar utanför globaliseringen kan tas med en nypa salt.

... men ta ungas innovationer på allvar!

Magnus Andersson är ordförande i Centerns Ungdomsförbund, och övertygad om att de ungas innovationer måste tas på större allvar för att vi ska klara framtiden.

– Många studenter bildar företag som sysslar med nya och ovanliga saker, jag vet exempelvis ett som exporterar ljud från trummor. De företagen måste tas på allvar. Gör beslutsfattare det i stället för att bara prata befolkningsciffror så kommer det att hända något positivt, säger Magnus Andersson.

Magnus Andersson, CUF.

Lars Börje "Bulan" Eriksson, vd Åreföretagarna

Två framgångsexempel

Kommunerna Åre och Gislaved fanns på plats för att dela med sig av sina erfarenheter i bygget av attraktiva och framgångsrika regioner. Nära och prestigelös samverkan med närliggande orter,

mellan företag och politiker, var en röd tråd i berättelserna.

– I vårt fall har vi kunnat bygga vidare på det faktum att vi erbjuder unika upplevelser och en attraktiv produkt för både gästande turister och för arbetskraft som flyttar in, säger Lars Börje "Bulan" Eriksson, vd Åreföretagarna.

Berth Lundqvist, vd för Silentium i Boden:

– Vi måste lyfta blicken och skapa andra attityder om norrländska innovationer ska nå nya marknader. Det börjar med dialogen mellan gymnasieskolan, ja ännu tidigare, och företagen. Vårt företag och gymnasieskolan har exempelvis under lång tid gått miste om samarbete med varandra för att vi inte känt till viktiga gemensamma intressen. När det gäller att behålla arbetskraft så kämpar vi mot rekryteringsföretag från södra Sverige. Då måste vi berätta att den som får jobb i Stockholm kan räkna med stora pendlingsavstånd. Vi måste bli bättre på att visa de alternativ som vi erbjuder.

Ewa Lindstrand, kommunalråd (s) i Timrå:

– Jan Edling inspirerade mig med sina recept för Norrland. I Timrå behöver vi se över hur vi jobbar med marknadsföringen av vårt varumärke. Generellt i Norrland så är vi tyvärr duktiga på att nedvärdera oss, men vi är i själva verket en stark kraft att räkna med. Jag tycker också att jag stärkts i min syn på regionfrågan. I en stor Norrlandsregion skulle vi bättre kunna kraftsamla i frågor som dessa.

Robert Uitto, Landstingsråd (s) Jämtland och ordförande i Mittregionen:

– Jag är inte orolig för framtiden om vi får utvecklas till en mittregion. Det är bara att lyssna på det som har sagts. Om det är en viktigt utgångspunkt för framgång att vi själva förstår den attraktionskraft som vi besitter, då måste vi ta det till oss. Jag kan exempelvis inget om gruvorna uppe i Norrbotten. Men jag vet mycket väl vad jag pratar om när det gäller våra grannar i Norge och mot kusten i Sundsvall. Jag ser fram mot de diskussioner på hemmaplan som ska följa upp det här, och där ska mer fokus än tidigare vara på näringslivsutveckling.

Karin Stierna, kommunalråd, (c), i Strömsund:

– I Strömsund har vi erfarenhet av att ta emot människor från andra länder och har kunnat erbjuda arbeten till många. Det som är viktigt att förstå är hur super viktig roll som de som redan bor på orten har. De behövs som mentorer, vägledare och välkomnare för att det ska gå bra. Men jag är mycket orolig över den demografiska kurva som vi har i vår kommun.

Lars Hont, näringslivschef i Falun:

– För oss i Dalarna känner jag inte samma oro för den här frågan som märks längre upp i norr. Vi har rejäla plussiffror i många kommuner och det spelar en viktig roll för oss att många känner ett stort hjärta för Dalarna. När det gäller att jobba för att möta den här utvecklingen så är det viktiga att människor tillåts vara aktiva och vara entreprenörer.

VILKET INITIATIV KOMMER DU ATT TA FÖR ATT MOTVERKA AVFOLKNINGEN?

Richard och Singoalla Livingstone, evenemangsarrangörer, Ljusdal:

– Vi har tidigare arbetat med en musikfestival. Tanken var att sprida mångfald, vilket är precis vad kommuner i Norrland behöver, men tyvärr blev det en inte så lyckad kulturkrock i stället. Den här dagen har dock stärkt oss i vår övertygelse att den typen av arbete behövs ännu mer för att skapa attraktiva kommuner.

Kent Ögren, landstingsråd (s) i Norrbottens läns landsting och ordförande i Norrstyrelsen:

– Den stora utmaningen för Norrbotten är att vi måste få stopp på befolkningstappet. Basindustrin är och kommer att fortsätta vara viktig för oss men när de rationaliserar drabbar det i första hand underleverantörer. För att lyckas måste vi skapa bättre företagsklimat så att företag kan växa av egen kraft utan att vara beroende av basindustrin.

Ingrid Norberg, lärare, Nordviks Naturbruksgymnasium, Noraström:

– Jag utbildar elever i hur de gör för att starta företag. Nu har jag fått mer kött på benen och framför allt hittat kontakter inom näringslivet som kan vara bra bollplank för mig. Så vitt jag vet är vi den enda utbildningen som har "starta företag" som ett eget ämne.

Malin Heimer, Sundsvalls kommun:

– Jag ska fortsätta mitt arbete med att länka samman utbildning och arbetsliv, bland annat genom att jaga praktikplatser för ungdomar. Dagen har visat att den satsning vi gör i Sundsvall är helt rätt.

Nicklas Lindersson, Ybuss, Sundsvall:

– Jag bidrar genom att marknadsföra företaget Ybuss som ett transportföretag och få stockholmarna att ta bussen norrut.

Enligt Svenskt Näringslivs prognos finns en risk att den arbetsföra befolkningen minskar med 100 000 personer i de sex nordligaste länen mellan 2003–2018 om ingenting görs. Det tydliga receptet från konferensen var att det behövs fler starka företag för att locka unga och välutbildade att välja Norrland för att arbeta, bo och bilda familj i. Då får kommunerna också in sina skatter som finansierar välfärden. Dagen visade även att det behövs hårt arbete för att en region ska bli framgångsrik. De regioner som är konkurrenster om innovationer, företagsetableringar och arbetskraft kan lika gärna ligga i Sydostasien som i den norra halvan av Sverige.

För den som är intresserad finns fler artiklar och mer material att hämta på Svenskt Näringslivs regionala hemsidor.

Svenskt Näringsliv Box 210, 851 04 Sundsvall • Tfn: 060-16 73 00
Mail: sundsvall@svensktnaringsliv.se • www.svensktnaringsliv.se/sundsvall

Kyrkogatan 26, 852 32 Sundsvall
Tfn: 060-61 80 60 • Mail: info@norrland.info